

שבת נב

משה שווערד

1. רמב"ם יד החזקה - הלכות שבת פרק כ

(א) אסור להוציא משא על הבהמה בשבת שנאמר (שמות כ"ג) למען ינוח שורך וחמורך אחד שור וחמור
ואחד כל בהמה חיה ועוף **ואם הוציא על הבהמה אף על פי שהוא מצווה על שביתתה אינו לוקה לפי שאיסורו**
בא מכלל עשה לפיכך המחמיר אחר בהמתו בשבת והיה עליה משאוי פטור:
(ב) והלא לאו מפורש בתורה שנאמר (שמות כ') לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ובהמתך
שלא יחרוש בה וכיוצא בחרישה ונמצא לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין ואין לוקין עליו:

2. ספר החינוך - מצוה לב: שלא לעשות מלאכה בשבת:

שלא לעשות מלאכה ביום השבת אנתנו, ולא נניח לעשות לבנינו ועבדינו ובהמותינו, שנאמר (שמות כ', י') **לא תעשה כל מלאכה וגו'**, ואין ספק כי אף על פי שהכתוב הוציא איסור המלאכה בנו ובבנים ובעבדים ובהמות בלאו אחד, שאין הענין שוה, כי העושה מלאכה בגופו יתחייב מיתת בית דין אם הוא מויד, ובמלאכת אחרים אף על פי שמוזהר עליהם בלאו לא יתחייב עליהם אפילו מלקות, שאין מלקות לעולם במעשה אחרים:

ומלשון הרמב"ם זכרוננו לברכה [הל' שבת פ"כ ה"ב] משמע שהוא סובר כי הלאו הזה דלא תעשה כל
מלאכה אתה וגו' ובהמתך יבוא למחמיר אחר בהמתו, וכגון שחורש בה וכלי המחרישה בידו, דאילו במחמיר
לבד לפי דעתו אין בו אלא איסור עשה, ועל כן אמרו בגמרא [שבת דף קנ"ד ע"א] לפי דעתו שזה הלאו דמחמיר
הוא לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין, כלומר שאדם נהרג על זה ואין לוקין עליו:

והרמב"ן זכרוננו לברכה [בהשגותיו לשורש י"ד] יתפוש עליו הרבה בפירושו זה, ואמר כי לאו זה של מחמיר
אינו אלא בהולך אחר בהמתו הטעונה משאוי אבל האדם לא יעשה שום מעשה בידיו, ולכן לא יבוא עליו
לעולם לא מלקות ולא מיתה, וכדקיימא לן [סנהדרין דף ס"ג ע"ב] כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו,
וכמו שדרשו זכרונם לברכה [שבת דף קנ"ד ע"ב], אתה וגו' ובהמתך, ליכתוב קרא לא תעשה כל מלאכה
ובהמתך, אתה למה לי, הוא ניהו דכי עביד מלאכה מיחייב. **אבל על מלאכת בהמתו לא מיחייב אלא שמוזהר**
עליה בלאו כמו במלאכת בנו הקטן ועבדו הכנעני, אבל במלאכת עצמו ממש בזה לא היה צריך לומר שחייב,

שהרי עונשו מפורש כל העושה בו מלאכה יומת [שמות ל"ה, ב'] ומה שאמרו בגמרא [שם] בלאו דמחמיר שהוא לאו שניתן לאזהרת מיתת בית
דין, פירושו לפי דעת הרמב"ן זכרוננו לברכה כי מפני שהוא כולל שאר מלאכות גם כן שהם באזהרת מיתת בית דין, אף על גב דבמחמיר ודאי אין בו אלא לאו גרידא
דאפילו מלקות נמי אין בו, אף על פי כן נקרא הלאו הזה לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין מפני אותו דברים שהוא כולל שיש בהן מיתת בית דין. וכעין זה אמרו זכרונם
לברכה בראשון של עירובין [דף י"ז ע"ב] בלאו דאל יצא איש ממקומו [שמות ט"ז, כ"ט], דכיון שהוא כולל אף מוציא מרשות לרשות וכדרשה שדרשו בו אל יוציא,
דהוי ליה מעתה לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין במקצת ענינו. וכיון שכן אית לן למימר בזה בכל ענינו שאין לוקין עליו. ועל הדרך הזה בעצמו נפרש בלאו דמחמיר
בכאן:

3. תוספות שבת דף נא/ב

במה בהמה יוצאה - **דאדם מוזהר על שביתת בהמתו דכתיב למען ינוח וגו' ומיהו לאו דלא תעשה מלאכה**
אתה ובהמתך ליכא אלא במחמיר אחר בהמתו כדמוכח בריש מי שהחשיך (לקמן קנג). ובריש נדרים (דף ב:)
דייק בהך דהכא ובכל הני דלעיל דאיכא דוכתא דתנא ברישא הא דסליק מיניה ואיכא דוכתא דתני ברישא הא
דפתח ביה:

4. רבי עקיבא איגר מסכת שבת דף נא עמוד ב

תוד"ה במה, דאדם מוזהר על שביתת בהמתו דכתיב למען ינוח וגו'. **אני מסתפק אם נשים מצווין על שביתת**
בהמתן היכא דליכא משום מחמיר כיון דהוי רק עשה, י"ל דהוי מ"ע שהז"ג דנשים פטורות אף דחייבות
בקידוש היום מהקישא דזכור ושמור י"ל דדוקא בקידוש דהיינו הזכירה אבל בשאר מ"ע י"ל דפטורות.
ועיין בהר"ן פרק כל כתבי שכתב דכל מילי דשבת נשים שווין לאנשים. ועיין בב"י בא"ח סס"י רצ"א וצ"ע.
(אמר י"מ התלמיד בדין הנ"ל שמסתפק רבינו כמו כן מצאתי שמסתפק בזה הפרי מגדים בא"ח סימן רמ"ח
ובספרו תיבת גמא פ' בשלח. ולי העני צריך עיון דמלשון הגמרא גבי פרתו של ראב"ע של שכנתו וכו' **מיחה**
בה כו' לשון שכנתו ולשון בה מוכח בהדיא דנשים מצווין על שביתת בהמתן ומוכח כסברת הר"ן
הנ"ל.)

Chapter 27

Laws Relating to Animals on Shabbath and Yom Tov

LEADING AN ANIMAL OR ALLOWING IT TO PERFORM A FORBIDDEN ACTIVITY

general principle

1. *a.* In certain cases, the Torah prohibited the performance by animals of activities which are forbidden on Shabbath or Yom Tov.

b. Details appear in the following paragraphs, but, broadly speaking, the prohibitions relate to two sets of circumstances:

- 1) the performance by an animal of a forbidden activity while being led by a Jew, and
- 2) the performance of a forbidden activity by an animal belonging to a Jew.

holding on animal: general scope of prohibition

2. *a.* 1) In the Ten Commandments (Exodus 20:10) we are told that, on Shabbath, "you shall not do any work, neither you... nor your animal...."
 2) The intention of the verse—as explained in the tradition handed down to us by the Rabbis and dating back to the receipt of the Torah on Mount Sinai—is to prohibit the performance of a forbidden activity jointly by a human being and an animal.

b. Consequently, a Jew may not lead an animal if, through this, the animal performs an act which falls within one of the thirty-nine categories of activity forbidden to a Jew on Shabbath.

- c.* The prohibition applies
- 1) with regard to any animal or bird or, indeed, to any kind of living creature,
 - 2) whether it belongs to the person leading it, another Jew, a non-Jew or no one at all and

[374]

Animals 27:4

3) whether one leads it with one's hand, with a stick or just by using one's voice.

3. *a.* The Torah (in Exodus 23:12) expresses the intention that not only the Jew, but also his animals, should rest on Shabbath.

- b.* 1) Consequently, a Jew is generally under an obligation to ensure that an animal which belongs to him does not perform an act which falls within one of the thirty-nine categories of activity forbidden to a Jew on Shabbath.
- 2) Certain exceptions to this rule are referred to in the succeeding paragraphs.

c. The obligation applies with regard to any animal or bird or, indeed, to any kind of living creature which belongs to a Jew, or to a Jew in partnership with a non-Jew.

d. It does not matter whether the act is performed while the Jew himself is working with the animal or while a non-Jew is working with it.

- e.* The obligation is breached
- 1) even if somebody is working with the animal without its Jewish owner's consent,
 - 2) even if the animal started performing the act before Shabbath and continues after Shabbath has begun and
 - 3) even if the animal is performing the act of its own accord.

4. *a.* Both the prohibition against leading an animal and the obligation to prevent one's animal from performing a forbidden activity are applicable only with reference to activities which would be forbidden by the Torah if one performed them oneself.

- b.* Neither is applicable with reference to activities which would only be subject to a Rabbinical prohibition if one performed them oneself.
- c.* Nonetheless, one should not let one's animal go out

[375]

into *carm'it* with a burden on its back, despite the fact that carrying in *carm'it* is forbidden only by a Rabbinical prohibition. (See paragraph 7 below.)

Yom Kippur and Yom Tov

5. The prohibition against leading an animal and the obligation to prevent one's animal from performing a forbidden activity are applicable not only on Shabbath, but also on Yom Kippur and Yom Tov.

forbidden activity for animal's benefit

6. a. There is nothing wrong with an animal's performing a forbidden activity for its own benefit.

b. One is, thus, allowed to put an animal out to pasture on Shabbath, with the intention that it should pull up and eat grass growing from the ground, in spite of the fact that pulling up grass growing from the ground is a forbidden activity.

c. Were this not so, Shabbath would be a day of suffering for the animal, and not a day of rest as prescribed by the Torah.

d. When putting an animal out to graze, one should not do so with the intention of improving the land.

what an animal may wear in r'shuth ha-rabbim; general rule

7. a. 1) Because of his obligation to prevent his animal from performing a forbidden activity, an owner must ensure that it does not go out into *r'shuth ha-rabbim* or into *carm'it* carrying a burden.

2) This is the case even if the burden has been on the animal since before Shabbath.

b. 1) The term "burden" includes any item which is not designed to protect the physical well-being of the animal to the normal extent required.

2) a) An item which is designed to protect the physical well-being of the animal to the normal extent required is to the animal what an article of clothing is to a human being.

b) Accordingly, subject to the exceptions mentioned in paragraphs 10 and 12 below, one may let the animal go out with it.

[376]

c. 1) An item is considered as protecting the physical well-being of the animal if it directly

a) protects it against the cold,
b) protects it from any other form of suffering,
c) guards against its running away and becoming lost, or even

d) keeps its wool clean.

2) a) An item which is designed to prevent an animal from causing damage is considered to be a burden, and one must not permit one's animal to go out wearing it.

b) An example is a muzzle placed over the animal's mouth to stop it from biting, or from grazing in a field that does not belong to its owner.

8. An animal which needs to be kept on a leash to prevent it from running away may be taken out on a leash in *r'shuth ha-rabbim*, but

a. the person holding it should take care that the section of the leash between the animal and his hand does not hang down to within a *tefach* of the ground,

b. the other (free) end of the leash must not protrude a *tefach* or more from his hand, and

c. he should beware not to lean against the animal when attaching a leash on Shabbath or Yom Tov.

9. a. 1) a) An identification tag suspended from the neck of an animal is not regarded as an item which protects the physical well-being of the animal to the normal extent required.

b) This is because the tag itself does not directly protect the animal, but merely enables one to identify it.

2) One may not, therefore, allow an animal to go out into *r'shuth ha-rabbim* wearing such a tag.

b. 1) It follows that, where there is no *etruv*, a dog owner must be careful not to take his pet out with a disc hanging from its neck.

[377]

- 2) This must be borne in mind in places where dogs wear discs issued by a governmental authority to show that the licence fee has been paid or that the animal is not a stray.
- c. Likewise, a cattle owner should take care that his animals have no identification discs around their necks or legs when putting them out to graze on Shabbath in a place where there is no *eiruv*.
- d. 1) On the other hand, one may allow an animal to go out, even into *r'shuth ha-rabbim*, with a tag stapled to its ear, bearing an identity number and other particulars.
- 2) Such a tag is in a different category, since it cannot be removed.

item which might fall from an animal

10. a. One must not let one's animal go out into a place where there is no *eiruv*, wearing even an item which is designed to protect its physical well-being, if that item is liable to fall off.
- b. The reason is that, if the item does drop off, one might forget oneself and carry it for a distance of four *amoth* or more.

carrying a burden on Yom Tov

11. a. On Yom Tov, too, one should not allow one's animal to go out into *r'shuth ha-rabbim* or *carne'ith*, in a place where there is no *eiruv*, carrying a burden, as defined in paragraph 7 above.
- b. This is so notwithstanding the fact that one may oneself be permitted to carry the article on Yom Tov. (See Chapter 19.)

animal wearing a bell

12. a. An animal which is put out to pasture with a bell around its neck so that it does not become lost should not be allowed to go out with its bell on Shabbath or Yom Tov, even where there is an *eiruv*.
- b. There are two reasons for this Rabbinical prohibition: 1) One is not permitted to sound a bell on Shabbath or Yom Tov. (See Chapter 28, paragraph 34.)

[378]

- 2) People may be given the impression that the animal is being taken to market.

13. a. Generally speaking, one should not go more than two thousand *amoth* beyond the boundary of the *eiruv*, or, if there is no *eiruv*, more than two thousand *amoth* beyond the last house of the town or other place where one was when Shabbath or Yom Tov commenced.

- b. One may not physically take an animal beyond the limit to which its owner is permitted to walk.

- c. Nevertheless, one is not obliged to prevent an animal (which is not carrying a burden, as defined in paragraph 7 above) from going farther than this limit.
- d. One may even encourage the animal to go farther by calling it, so long as one does not physically take it there.

- e. One may hand the animal over to a non-Jewish attendant and need not be concerned if he rides it beyond the permitted distance (provided it is not carrying a burden* as defined in paragraph 7 above).

lending or hiring an animal to a non-Jew

14. a. 1) It is forbidden to lend or hire out an animal to a non-Jew, even a horse intended for riding, if there is a fear that he will work with it on Shabbath or carry a burden on it in *r'shuth ha-rabbim* or *carne'ith*.
- 2) It is irrelevant when one delivers the animal to the non-Jew, even if it is on the previous Sunday.
- b. 1) One may lend or hire out an animal to a non-Jew, notwithstanding the fact that he will not prevent it from going out with a burden (as defined in paragraph 7 above) in a yard which is a *r'shuth ha-yachid*.
- 2) This is so even if the yard is owned in common by two or more Jews and there is no *eiruv*. (See Chapter 17, paragraphs 11 to 13.)

* A person who can walk by himself is not considered to be a burden which one may not let an animal carry. (In connection with riding an animal, see paragraph 17b below.)

[379]

3) The animal may be lent to the non-Jew even on Shabbath.

15. A Jew should not permit even an animal which he has hired or borrowed from a non-Jew to perform a forbidden activity, as long as the animal is in his custody.

16. a. As explained in paragraph 3 above, the obligation to prevent an animal from performing a forbidden activity applies also in the case of an animal owned in partnership by a Jew and a non-Jew.
b. Simply to allow the non-Jewish partner to work with the animal on Shabbath or Yom Tov, even solely on his own behalf, is prohibited.
c. 1) It may, however, be possible to arrange matters in such a way that the Jew can allow his non-Jewish partner to work with the animal on Shabbath or Yom Tov.

2) A duly qualified halachic authority should be consulted as to the manner in which such an arrangement can be made.

USING AN ANIMAL.

17. a. One is not permitted to use an animal on Shabbath or Yom Tov,

- 1) even if the use does not involve an infringement of the prohibition against leading an animal,
 - 2) even if it does not involve a breach of the obligation to stop one's animal from performing a forbidden activity and
 - 3) even if it does not involve the animal in performing a forbidden activity at all.
- b. Consequently, one must not
- 1) ride on an animal,
 - 2) hang on the side of an animal,
 - 3) climb onto an animal, even without any intention of riding it.

[380]

4) place on an animal an item of which it has no need, even if the item is tied on and stays in place, or

5) sit in a cart harnessed to an animal, even if it is being driven by a non-Jew, as this in itself is included in the prohibition against riding.

c. On the other hand, one may

- 1) remove from an animal an item which one needs, provided one does not move the animal in doing so,
- 2) remove from an animal an item which is causing it pain or suffering, even if one moves the animal in doing so, and
- 3) place on an animal an item which it needs, as in the case of
 - a) the rope of a halter* worn by a horse,
 - b) a saddle cushion put on a donkey to keep it warm or
 - c) a nose-bag worn by small calves who find it difficult to eat off the ground,
 but one must take care not to lean on the animal when putting the item on it.

18. a. One should not use an animal to carry a burden, even in a place where there is an *eruv*, so that the animal is not performing a forbidden activity, and

b. There are two reasons for this:

- 1) One would thereby be using the animal.
- 2) Using an animal to carry a burden is a workaday activity inconsistent with the sanctity of the Shabbath.

19. a. 1) There is nothing wrong with allowing one's animal to be ridden by a non-Jewish employee (who can be expected to obey the instructions referred to below), even in a place which is a *r'shuth ha-rabbin* in the full sense of the expression.

*See paragraph 7c1e above.

[381]

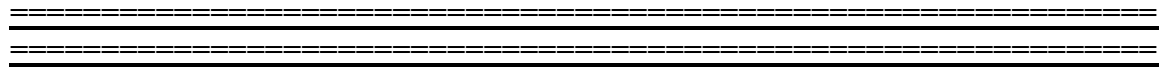
6. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת שבת דף נא עמוד ב

האסור והמותר בהוצאה דבהמתו

(ג) במה בהמה. ויש להקדים דבאמת אשכחן בכמה דברים דמותר שתצא הבהמה בהם, [1] והיינו שמותרת לצאת דאפסר המיועד למושכה בהו ולשומרה שלא תברת, דכיון דזהו צורת שמירת הבהמה בדרך העולם והוא לצורך הבהמה, שרי [אלא דנח' בגמ' היכא דסגי לה בשמירה פחותה ואיהו עביד מעולה אי שרי]. [2] ולענין דבר המונח עליה לנוי, נח' הראשונים, דלדעת רש"י כיון דהוא דרך העולם לתת עליה נוי בזה הוי כלבוש ושרי [אמנם דוקא בנוי כזה שדרך העולם ליתן עליה] אמנם לדעת התוס' כיון דאין לבהמה עצמה שום צורך ונפ"מ בנוי זה תו לא מקיים קרא דלמען ינוח ואסור, [ושאני משמירה דכיון דכן דרך העולם שרי, דהתם הוא לצורך הבהמה עצמה שלא תברת].

[3] והיכא דנושאת משא בכרמלית דהוי רשות דרבנן, כ' המג"א דשרי, ואפ"ל מדרבנן אין איסור [בהמה], אמנם האחרונים חולקים דכיון דמדרבנן הוי רשות גמורה, חשיב הוצאה גמורה מרשות לרשות מדרבנן ואסור גם לגבי שביתת בהמתו מדרבנן, אמנם לכאור' צ"ב דהרי קיי"ל דשרי לנער גוי לרכב על בהמת ישראל לצורך להוליכה להשקותה, וליכא משום שביתת בהמתו, דחי נושא את עצמו, ול"ח דנושאת משא, וצ"ב דהרי כיון דמדרבנן אסור לרכב על בהמה בשבת, תו ליתסר ג"כ משום שביתת בהמתו מדרבנן, וכדאשכחן בכרמלית, והביאור בזה י"ל בפשוטו, דבכרמלית דקבעו רבנן דהוא רשות גמורה, ותו איכא הוצאה ומלאכה גמורה מדרבנן ואסור, משא"כ ברכיבת אדם דחי נושא את עצמו ואף מדרבנן אין כאן איסור מצד הוצאה אלא דיש איסור צדדי לרכב משום שמא יחתוך זמורות ע"כ ל"ש לאסור בזה משום שביתת בהמתו דאיהו לא מידי עבדה ואף בעוף ילפי' בב"ק סופ"ה דיש איסור שביתת בהמתו.

(ד) כמו"כ. כבר נתבאר לעיל דאפי' היכא דהולכת מאליה (ומשא עליה) עובר משום שביתת בהמתו, דמוטל עליו למנוע שתשא בהמתו משא בשבת, ואף אם אינו לצורכו ומדעתו כלל נמי אסור, וכדאשכחן דמה"ט אסור להשכיר בהמה לגוי, משום שחיישי' שיעבוד בה בשבת, ונמצא הישראל עובר בשביתת בהמתו [אמנם למוסרה לרועה עכו"ם שרי, דכיון דע"פ המשפט אסור לו להניח ע"ג הבהמה בלא דעת הבעלים ל"ח שיעשה כן], והמג"א קבע להלכה דאף כשאין הבעלים יודעים עוברים על שביתת בהמתו, אמנם כשא"צ לידע מזה כלל יתכן דהוי שוגג או דלא הוי מלאכה כלל, וי"ל.

1. חידושי הרשב"א מסכת שבת דף נב עמוד א

אמר ליה הכי אמר אבוך משמיה דשמואל הלכה כחנניה. תמיהא לי למה איצטריך ליה להא דשמואל, דהא משמע דלכולי עלמא חמור שעסקיו רעים יוצא בפרומביא ואפילו גמל אם עסקיו רעים וצריך לכך יוצא אף בחטם, ותדע לך דהא לרב דאסר פרה ברצועה שבין קרניה אקשינן עליה מפרה במוסרה ופרקינן במורדת, ועגלי דרב הונא נמי נפקי באפסריהן ואע"ג דרב הונא תלמידיה דרב דאסר פרה ברצועה, דאלמא משום דעגלי סתמן מורדין שרי, וחמור שעסקיו רעים נמי דכוותה, ולוי נמי הכי בעא מיניה חמור שעסקיו רעים מהו לצאת בפרומביא, דאלמא אף למאן דאסר בנטירותא יתירתא קא מיבעיא ליה, וי"ל דרבנותא קאמר ליה וקושטא דמילתא קאמר דסבירא ליה דאפילו בעלמא כל נטירותא יתירתא שפיר דמי.

2. חידושי הרישב"א מסכת שבת דף נב עמוד א

אדרבא תסתיים דשמואל הוא דאמר [בין לנוי בין לשמר אסור] דאמר רב יהודה וכו' לאו למעוטי גמל בחטם. וא"ת ואמאי עדיפא הא מאידך דרב הונא בר חיזיא דקאמר ליה אביי אדרבה, י"ל משום דרב יהודה היה בקי יותר בדברי שמואל ודייק וגמר שמעתא מפומיה טפי ...

3. חידושי הרשב"א מסכת שבת דף נב עמוד א

והרב אלפסי ושאר הגאונים ז"ל פסקו הלכה כרב מדאשכחן אב"י ורבא ורבינא דבתראי ניהו דקא מתרצי הא דפרה במוסרה לאוקומה אליבא דרב שמע מינה דכוותיה סבירא להו, אבל הראב"ד ז"ל כתב דיותר ראוי לפסוק כשמואל, מדחזינן לרבה בר רב הונא דקא פשיט לבעיא דלוי בריה דרב הונא בר חייא מדשמואל ולא פשיט לה מדרב אלמא הלכתא כשמואל, ועוד דהא דתנא דבי מנשה מסייעא ליה לדשמואל דתני דבי מנשה עז שחוקק לה בקרניה יוצאה באפסר בשבת, והא ודאי עז באפסר נטירותא יתירתא היא. ...

4. הגהות אשרי מסכת שבת פרק ה

והמוליך פרה מעיר לעיר או פרה שמרדה יכול להוליכה במוסרה דלא חשיב הא נטירותא יתירתא. ופרה אדומה דדמיה יקרים אפילו בעיר יכול להוליכה במוסרה. מהרי"ח:

5. רבי עקיבא איגר מסכת שבת דף נב עמוד א

רבא אמר שאני פרה דדמיה יקרים, בהגהת אשרי כתב והמוליך פרה מעיר לעיר או פרה שמרדה יכול להוליכה במוסרה ופרה אדומה דדמיה יקרים אפילו בעיר יכול להוליכה במוסרה עכ"ל. ולדידי היה נראה דנהי ד"ל דאב"י ורבינא לא פליגי דזה מוקי לה בהכי וזה מוקי לה בהכי, אבל הא שינוי דרבא לא ענין אוקימתא היא דהא באמת מיירי בפרה אדומה מותר בכל ענין, א"ו דפליגי על רבא בזה וכיון דאב"י ורבינא פליגי על רבא מה"ת לפסוק כרבא.

6. שערים מצויינים בהלכה

רבא אמר שאני פרה דדמיה יקריין, רבינא אמר כמורדת. כתב בחי' הרשב"א אהא דפרה דמיה יקריין, דכיון שכן דרכן של הבעלים לשומרה שמירה מעולה אפי' בחול, לכן מותר גם בשבת דאינו משא וכר'. ולפ"ז שייך לומר טעם זה גם כמורדת. וכ"פ בשו"ע (סי' שה ס"ד) דכל בהמה שעסקיה רעים, אע"פ שאין בנות מינה צריכה לאותה שמירה, כיון דהיא צריכה מותר. וכ"כ המרדכי (סי' שלג) בשם הראב"י שהם הסוס עסקיו רעים מותר לצאת ברסן ואפסר יחד, והכל לפי הענין, וכתב הב"י שם דהכי משמע בגמ' כאן דמוקי לה כמורדת. ועי' במהרש"א. והא דלא חיישינן למראית עין, דהא אחרים אינם יודעים דבהמה זו עסקיה רעים, או אפי' מורדת, אפשר לומר עפ"י מש"כ בשו"ע (סי' רמד) דבמקום הפסד לא חיישינן לאיסור מראית עין. ועי' מש"כ בשמ"ב (ח"ב סי' עג).	רבא אמר שאני פרה דדמיה יקריין, רבינא אמר כמורדת. כתב בחי' הרשב"א אהא דפרה דמיה יקריין, דכיון שכן דרכן של הבעלים לשומרה שמירה מעולה אפי' בחול, לכן מותר גם בשבת דאינו משא וכר'. ולפ"ז שייך לומר טעם זה גם כמורדת. וכ"פ בשו"ע (סי' שה ס"ד) דכל בהמה שעסקיה רעים, אע"פ שאין בנות מינה צריכה לאותה שמירה, כיון דהיא צריכה מותר. וכ"כ המרדכי (סי' שלג) בשם הראב"י שהם הסוס עסקיו רעים מותר לצאת ברסן ואפסר יחד, והכל לפי הענין, וכתב הב"י שם דהכי משמע בגמ' כאן דמוקי לה כמורדת. ועי' במהרש"א. והא דלא חיישינן למראית עין, דהא אחרים אינם יודעים דבהמה זו עסקיה רעים, או אפי' מורדת, אפשר לומר עפ"י מש"כ בשו"ע (סי' רמד) דבמקום הפסד לא חיישינן לאיסור מראית עין. ועי' מש"כ בשמ"ב (ח"ב סי' עג).
--	--

7. חידושי הריטב"א מסכת שבת דף נב עמוד א

מאי הוי עלה וכו' מיתבי קשרה בעליה במוסרה וכו'. וא"ת לוקמה כחנניה ולמה טרחו לשנויי כל הני שינויי, י"ל דניחא להו לאוקמה כרבנן ואפי' בשינויי דחיקי

8. חידושי הריטב"א מסכת שבת דף נב עמוד א

מאי יוצאים [ומאי נמשכין אמר רב הונא או יוצאין כרוכין או] נמשכין. פרש"י ז"ל או יוצאים כרוכין לנוי, והקשו בתוספות דהא לכולי עלמא אמרינן לעיל דלנוי אסור, י"ל דשאני הכא דאורחיהו בהכי וחשיב כמלבוש, וא"ת ולרב הונא הא מתניתא דתני יוצאים כרוכין לימשך היכי תריץ לה, י"ל דלא ידע לה, אי נמי קסבר דלא מיתרצתא היא דלישנא דקתני יוצאים בשר ונמשכים בשר לא דייק כמתניתא...

9. תוספות מסכת שבת דף נב עמוד ב

והא איכא חציצה – [1] פירש בקונטרס שטבעת תקוע בשיר בחוזק ואין המים נכנסים שם [2] ואומר ר"י דצריך לומר שפעמים מסירים אותן ועושים מהן מלאכה בפני עצמן שאם כל שעה היו קבועים בצואר הבהמה היה הכל חשיב כלי אחד ולא הוי חציצה [3] וה"ר פור"ת פירש והא איכא חציצה לפי שהוא דבוק בצואר הבהמה.

10. ספר שערים מצויינים בהלכה

דף נב: והאיכא חציצה. | פרש"י שהטבעת קבוע בשיר בחזוק, ואין המים נכנסים שם. | וביאר בתוס', דצ"ל דפעמים מסירין אותם ועושים מלאכה בפני עצמם, שאם כל שעה היו קבועים בצואר הבהמה, היה הכל חשיב כלי אחד ולא הוי חציצה. ובשם ה"ר פור"ת כתבו והא איכא חציצה לפי שהוא דבוק בצואר הבהמה. | נראה לומר דלפי פירוש הא' הוי החציצה בין הטבעת להשיר, ולפירוש הב' החציצה בין הטבעת והשיר לצואר. ובחי' הרשב"א ביאר דברי רש"י, שהחציצה הוא בין הטבעת להשיר, אלא שהלשון וטובלין במקומן משמע דקאי אבהמה, ולא על הטבעת והשיר, ומביא דגם בירושלמי משמע כן, דהקשה שם הכא תני

ומדברי התוס' מבואר דדבר הקבוע תמיד אין בו משום חציצה, ומזה פסק בשו"ת מהרש"ם (ח"א סי' עט) דאשה שיש לה נקבים בשינים, ומטיפים איזה דבר שיש לו מראה השן לתוך הנקב ונעשה מחובר עם השן, ועי"ז מתרפאים השינים, כיון דא"א להוציאו מתוך השן לכו"ע אינו חוצץ אף שהוא משים לרפואה, וכן בשו"ת בנין ציון (סי' נו) מצרד להקל בזה. ועי' בבינת אדם (כלל קיט סי"ב). ועי' מש"כ בשמ"ב (ח"ד סי' קסא ס"ק יג).